

URL: <https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2025/1006/101354-ic-2025-2026.pdf>

8. UMCS. Intercultural Communication in Education and the Workplace M A. URL: <https://www.umcs.pl/en/news,24847,intercultural-communication-in-education-and-the-workplace-ma,150894.htm>

9. UMCS. Intercultural Communication in Education and the Workplace, II stopień. URL: <https://www.umcs.pl/pl/intercultural-communication-in-education-and-the-workplace-ii-stopien,27008.htm>

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БОЙЧЕНКО Марина – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського

державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Наукові інтереси: розвиток трансверсальних компетентностей здобувачів освіти.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BOICHENKO Maryna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of Pedagogy Department of Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko.

Scientific interests: development of students' transversal competences.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2025 р.

Стаття прийнята до друку 30.08.2025 р.

УДК 378.016:53

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-498-502

ДМИТРИЄВ Вадим –

аспірант кафедри освітніх наук

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-7237-6678>

e-mail: vdmytriiev@cuspu.edu.ua

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ

Сучасна освіта спрямована на формування особистості, здатної мислити творчо, критично оцінювати інформацію, знаходити оригінальні шляхи розв'язання проблем. У зв'язку з цим особливого значення набуває підготовка майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів. Учитель XXI століття має бути не лише джерелом знань, а й організатором пізнавальної діяльності, наставником і партнером дитини в процесі саморозвитку.

У статті обґрунтовано педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів.

Встановлено, що формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів є багатограним процесом, що включає професійну підготовку, особистісний розвиток і практичну діяльність. Результатом цього процесу має стати педагог, який уміє бачити в кожній дитині творчу особистість, створює умови для її самореалізації, виховує здатність до мислення, пошуку, винахідництва. Саме такі вчителі є основою сучасної інноваційної школи, здатної виховати покоління активних, креативних і відповідальних громадян.

До педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів відносимо: формування мотивації до творчої педагогічної діяльності; створення творчого освітнього середовища у закладі вищої освіти (таке середовище має бути відкритим, демократичним, стимулювати ініціативу студентів, підтримувати їхні творчі ідеї); використання інтерактивних технологій навчання під час формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів (тренінги, ділові ігри, творчі майстерні, проєктні технології, метод кейсів, портфоліо тощо), які забезпечують активну участь студентів у процесі пізнання, формують навички співпраці, самостійності, критичного мислення.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів під час професійної підготовки в ЗВО.

Ключові слова: готовність, майбутній вчитель, творчі здібності, учні, готовність майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів, компоненти готовності, педагогічні умови.

DMYTRIIEV Vadim –

Postgraduate Student of the Department of Educational Sciences

Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-7237-6678>

e-mail: vdmytriiev@cuspu.edu.ua

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING THE READINESS OF A FUTURE TEACHER TO DEVELOP THE CREATIVE POTENTIAL OF STUDENTS

Modern education is aimed at forming a personality capable of thinking creatively, critically evaluating information, and finding original ways to solve problems. In this regard, the preparation of future teachers for the development of students' creative abilities is of particular importance.

A 21st century teacher should be not only a source of knowledge, but also an organizer of cognitive activity, a mentor and partner of the child in the process of self-development.

The article substantiates the pedagogical conditions for the formation of a future teacher's readiness to develop students' creative abilities.

It has been established that the formation of a future teacher's readiness to develop students' creative abilities is a multifaceted process that includes professional training, personal development, and practical activity.

The result of this process should be a teacher who is able to see a creative personality in every child, creates conditions for their self-realization, and cultivates the ability to think, search, and invent. It is such teachers who are the foundation of a modern innovative school capable of educating a generation of active, creative, and responsible citizens.

The pedagogical conditions for forming a future teacher's readiness to develop students' creative abilities include: formation of motivation for creative pedagogical activity; creating a creative educational environment in a higher education institution (such an environment should be open, democratic, stimulate students' initiative, and support their creative ideas); use of interactive learning technologies in the formation of the future teacher's readiness to develop students' creative abilities (trainings, business games, creative workshops, project technologies, case method, portfolio), they ensure the active participation of students in the learning process, form the skills of cooperation, independence, and critical thinking.

We see prospects for further research in substantiating the criteria, indicators, and levels of readiness of a future teacher to develop students' creative abilities during professional training in higher education institutions.

Keywords: readiness, future teacher, creative abilities, students, readiness of a future teacher to develop students' creative abilities, components of readiness, pedagogical conditions.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасна освіта спрямована на формування особистості, здатної мислити творчо, критично оцінювати інформацію, знаходити оригінальні шляхи розв'язання проблем. У зв'язку з цим особливого значення набуває підготовка майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів. Учитель ХХІ століття має бути не лише джерелом знань, а й організатором пізнавальної діяльності, наставником і партнером дитини в процесі саморозвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З-поміж вітчизняних науковців питання формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів досліджували багато вчених. Педагогічна творчість розглядається як цілісний процес професійної реалізації та самореалізації педагога (С. Сисоєва), як інтегративна якість особистості (З. Левчук, Л. Лузіна), як критерій якісного становлення особистості вчителя (Н. Кічук). Т. Ревчук розглядає педагогічну творчість як цілісний процес професійної реалізації та самореалізації педагога, центральною ланкою якого є особистісно-орієнтована розвивальна взаємодія в системі «вчитель-учень», що спрямована на особистісний розвиток суб'єктів навчально-виховного процесу і сприяє їх внутрішньому руху та саморуху.

Аналіз науково-педагогічної літератури підтверджує, що існує значний обсяг досліджень на міждисциплінарному рівні, щодо проблеми педагогічної творчості. Однак, особливості формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів у професійній підготовці, досліджені недостатньо.

Мета статті – обґрунтувати педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У Великому тлумачному словнику сучасної української мови поняття «готовність» трактується як «стан готового; бажання зробити що-небудь» [2, с. 194].

Процес готовності до педагогічної діяльності Л. Коваль розглядає як частину професійної підготовки майбутнього вчителя, інтегральне, багатоаспектне утворення, яке включає і себе низку компонентів, адекватних вимогам, умовам та змісту педагогічної діяльності. Більш детально автор розглядає готовність майбутніх вчителів до технологічного навчання в початковій школі та визначає її як «інтегровану особистісно-професійну якість, що характеризує певний рівень

розвитку їхньої технологічної компетентності, взаємодія компонентів якої забезпечує оволодіння технологічно-проектувальними вміннями з метою організації технологічного процесу навчання в початковій школі» [5].

Педагогічна діяльність, будучи наукою і мистецтвом, завжди передбачає творчість. У педагогіці розрізняють практичну діяльність і наукову творчість, яка передбачає передусім відкриття, виявлення раніше не пізнаних закономірностей навчання, виховання, розробку високоефективних методик і теорій, що дозволяють вирішувати завдання сучасної школи, прогнозування тенденцій її розвитку [10, с. 169].

У контексті професійно-педагогічної діяльності готовність пов'язується з умовою цілеспрямованої діяльності, її регуляцією, стійкістю та ефективністю, що допомагає людині успішно використовувати знання, уміння та навички, власний досвід в під час професійної діяльності. Сформована готовність виступає вирішальною умовою швидкої адаптації учителя до професійної діяльності, ефективного виконання професійних обов'язків, здійснення самоконтролю та самореалізації. Тому на сьогодні гостро стоїть питання розв'язання проблеми готовності майбутнього вчителя, розвитку у нього адекватних змістові педагогічної діяльності особистісних якостей і властивостей [8, с. 260].

Ми визначаємо, готовність майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів – це інтегративна якість особистості педагога, яка поєднує мотиваційно-ціннісні орієнтації, професійні знання, уміння, навички та особистісні якості, необхідні для стимулювання креативності школярів. Формування такої готовності є складним і тривалим процесом, який має відбуватися у закладі вищої освіти в умовах цілеспрямованої професійної підготовки.

До компонентів готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів відносимо: є когнітивний компонент, що передбачає знання закономірностей розвитку творчості, методів і прийомів її стимулювання. Студенти мають опанувати теоретичні основи креативної педагогіки, психології творчості, методик розвитку творчого мислення. Ці знання дозволяють майбутнім педагогам розуміти індивідуальні особливості учнів, створювати умови для розкриття їхнього потенціалу.

Не менш важливим компонентом є практична готовність. Вона формується у процесі педагогічної практики, коли студенти мають можливість

застосовувати отримані знання на практиці. Під час практики майбутні вчителі вчать проєктувати творчі завдання, використовувати інтерактивні методи навчання, створювати ситуації успіху для кожного учня. Такі вміння розвиваються через участь у творчих проєктах, конкурсах педагогічної майстерності, розробці власних методичних матеріалів.

Особливу роль у формуванні готовності до розвитку творчості відіграє особистісний компонент. Учитель має бути прикладом творчої особистості: інноваційним, нестандартно мислити, демонструвати гнучкість і толерантність. Творчість учителя є потужним стимулом для творчості учнів. Саме тому у педагогічній освіті слід приділяти увагу розвитку креативності студентів, стимулюванню їхньої самостійності, ініціативності та рефлексії.

Однією з провідних педагогічних умов цього процесу є формування мотивації до творчої педагогічної діяльності. Майбутній учитель повинен усвідомити важливість розвитку творчих здібностей дітей як одного з головних завдань своєї професійної діяльності. Мотиваційна сфера включає інтерес до педагогічної творчості, бажання самореалізації, прагнення вдосконалювати власну професійну майстерність. Важливу роль відіграє також позитивне ставлення до інноваційних методів навчання. Мотиваційний компонент дає змогу виявити професійно значущу потребу педагога в педагогічній діяльності та готовність до її здійснення. Його основою є професійно-педагогічна спрямованість, яка визначається професійними установками, позитивним ставленням до професії, стійкістю, глибиною і широтою професійних інтересів і педагогічних ідеалів, бажанням займатися педагогічною діяльністю та прагненням до постійного самовдосконалення з максимальним використанням власних можливостей і здібностей. Рівень сформованості професійної мотивації визначає характер діяльності майбутнього педагога [8, с. 262].

Важливою педагогічною умовою напрямом є також створення творчого освітнього середовища у закладі вищої освіти. Таке середовище має бути відкритим, демократичним, стимулювати ініціативу студентів, підтримувати їхні творчі ідеї. Важливо, щоб викладачі виступали не тільки носіями знань, а й наставниками, які допомагають студентам розкривати власний потенціал і вчать передавати цей досвід дітям. Визначено, що для розвитку творчих здібностей, вчителю необхідно організувати розвиваючий процес навчання, взявши за його основу елементи технологій розвиваючого навчання. Велике значення в розвитку творчих здібностей мають творча активність індивіда і його потреба в творчій діяльності. Суттєвими для розвитку творчих здібностей учнів у процесі навчання є наступні умови: врахування індивідуально-психологічних особливостей кожного учня; врахування вікових закономірностей здійснюваної учнями навчальної діяльності; врахування інтересу дитини до даного предмету, його активність, позитивне ставлення до

нього; наявність в учня певних знань, умінь і навичок в стосовно предмета; наявність творчого характеру процесу навчання; формування в учнів активних рис особистості: самостійності, організованості, наполегливості, самокритичності тощо.

В освітньому середовищі здійснюються активніше ментальні процеси та ідентифікація особистості: її самовизначення та самоствердження. «Творче освітнє середовище» – це середовище, що сприяє вільному розвитку активної особистості, це середовище, що найбільшою мірою забезпечує можливості розвитку свободи і активності [3, с. 175].

Становлення студента як суб'єкта освітньої сфери відбувається шляхом включення його в педагогічний процес, що має творчу спрямованість і забезпечує умови для набуття ним досвіду наукової та творчої діяльності, а саме:

- реагування на запит суспільства на креативних особистостей та позитивної професійної мотивації, актуалізації почуття належності до освітньої діяльності як важливого чинника їхнього професійного зростання та адаптації до творчої професійно-педагогічної діяльності;

- професійно-творчий розвиток студентів, тобто оволодіння ними досвідом наукової та творчої роботи, формування мотиваційно-потребнісної сфери їх особистості з установкою на науковий пошук та педагогічні інновації, розвиток здатності створювати атмосферу творчості, пошуку авторських рішень та створення проєктів;

- творча адаптація до педагогічної діяльності, усвідомлення її наукових і креативних засад, освоєння способів перетворення педагогічної реальності;

- індивідуалізація, тобто підтримка самобутності особистості, розвиток творчого потенціалу та накопичення досвіду творчої діяльності, що дозволяє студентам реалізувати ідеї та вирішення педагогічних проблем у практиці педагогічної роботи [7; 9].

Сучасна педагогічна практика показує, що ефективною умовою формування готовності майбутніх учителів до розвитку творчих здібностей є використання інтерактивних технологій навчання під час формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів (тренінги, ділові ігри, метод моделювання ситуацій, проєктні технології, метод кейсів, портфоліо тощо), які забезпечують активну участь студентів у процесі пізнання, формують навички співпраці, самостійності, критичного мислення. Так, зокрема, кейс-стаді відноситься до методу вирішення складних проблем, що передбачають використання творчого потенціалу дослідника, орієнтацію на інновацію. Головний акцент при використанні методу моделювання ситуації ставиться не так на розвиток навичок вирішення проблеми, скільки на розвиток критичного мислення, якому притаманне виявлення проблеми, її формулювання, прийняття рішення. Використання методу моделювання ситуацій передбачає його адаптацію до різної аудиторії. Для цього доцільно провести попередню класифікацію можливих типів ситуацій з метою підбору

ефективної технології викладання кожної конкретної ситуації та методичного вибудовування курсів за принципом наростаючої складності та інтенсивності організації занять. Ілюстративні ситуації (бліц-ситуації) орієнтовані на формування професійного мовлення та вміння ідентифікувати проблему у кейс-ситуацію. Ситуації можуть включатися в заняття з метою обговорення матеріалу, що вивчається, безпосередньо на лекції. Не виключається і експрес-перевірка ступеня розуміння студентами теми, що викладається шляхом письмового аналізу міні-ситуацій. Стратегічні ситуації не мають та й не можуть мати однозначного рішення через неможливість визначити вплив нестабільних факторів, які завжди присутні в реальних системах. Це клас найскладніших ситуацій, оскільки безліч суперечливих критеріїв вибору не дозволяє остаточно оцінити ефективність рішення, що висувається. Суперечки при їх обговоренні часто заходять у глухий кут, і викладач змушений завершувати дискусію в достатньо напруженій обстановці.

Сьогодні творче мислення визнане атрибутівною якістю сучасної особистості, тому навчання має підготувати людину до використання методів прогнозування, моделювання, проектування [1; 6]. Звідси важливим є розвиток уяви, акцентування уваги на проблемах, які очікують людину в майбутньому, на альтернативних способах їх вирішення, на готовності до змін, до визнання різних точок зору без побоювання втратити власну точку зору. Творчість також потрібна для вирішення проблемних ситуацій, які у великій кількості виникають у процесі професійної педагогічної діяльності. Здебільшого педагоги роблять висновок про велику роль творчих здібностей у процесі вирішення конфліктних ситуацій. Творчі здібності допомагають вирішувати завдання міжособистісної взаємодії з усіма суб'єктами освітнього процесу, але найбільше під час вирішення конфліктів «вчитель – учень», «учень – учень». Загальний рівень креативних здібностей педагогів є сукупністю показників продуктивності діяльності та показників, що відображають мотиваційну основу креативної поведінки. Рівень креативних здібностей, що виявляються у зовнішній активності, характеризується такими показниками, як відкритість новому, надання переваги вирішення складних ситуацій з можливістю переборювати труднощі, впевнений стиль поведінки у професійній діяльності, самодостатність педагогів [9, с. 218].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів є багатогранним процесом, що включає професійну підготовку, особистісний розвиток і практичну діяльність. Результатом цього процесу має стати педагог, який уміє бачити в кожній дитині творчу особистість, створює умови для її самореалізації, виховує здатність до мислення, пошуку, винахідництва. Саме такі вчителі є основою сучасної інноваційної школи, здатної виховати покоління активних, креативних і відповідальних громадян.

До педагогічні умови формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів відносимо: формування мотивації до творчої педагогічної діяльності; створення творчого освітнього середовища у закладі вищої освіти (таке середовище має бути відкритим, демократичним, стимулювати ініціативу студентів, підтримувати їхні творчі ідеї); використання інтерактивних технологій навчання під час формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів (тренінги, ділові ігри, творчі майстерні, проектні технології, метод кейсів, портфоліо тощо), які забезпечують активну участь студентів у процесі пізнання, формують навички співпраці, самостійності, критичного мислення. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в обґрунтуванні критеріїв, показників та рівнів сформованості готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів під час професійної підготовки в ЗВО.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Антонова О. Є. Освітнє середовище вищого навчального закладу як впливовий чинник розвитку обдарованості студентів. *Нові технології навчання*: Зб. наук. праць. Навчально-виховне середовище та моральність у XXI столітті. 2010. Спец. випуск № 62. С. 24-28.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і гол. ред. Т. В. Бусел. К.: Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. 1140 с.
3. Використання інтерактивних методів та мультимедійних засобів у підготовці педагога: збірник наукових праць / наук. ред. В. М. Федорчук. Кам'янець Подільський: Абетка – НОВА, 2003. 208 с.
4. Гуревич Р. С. Використання сучасних технологій навчання у ВНЗ. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2014. Том 2. С. 3-10.
5. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти: монографія. [2-вид., перероб. і допов.]. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. 343 с.
6. Мушка О. В. Системність як принцип проєктування інноваційного освітнього середовища закладів освіти. *Теорія і практика моделювання інноваційного розвитку профільного закладу загальної середньої освіти технічної спрямованості для академічно здібних учнів*: збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції. Київ: Педагогічна думка, 2020. С. 35-39.
7. Організатору інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи у загальноосвітньому навчальному закладі: методичний поради́ник / Автори-упорядники: І. Н. Євтушенко, Ю. І. Завалевський, С. В. Кириленко, О. І. Кіян, К. В. Таранік-Ткачук. Чернівці: Букрек, 2014. 420 с.
8. Піньська О. Л. Формування готовності майбутнього вчителя до творчої педагогічної діяльності. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля*. Серія : Педагогіка і психологія. 2018. № 2. С. 260-265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vduer_2018_2_40
9. Товканець Г., & Королович О. Освітнє середовище як чинник оптимізації підготовки творчого вчителя у закладі вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота». 2025. № 1(54). С. 216-219. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.54.216-219>
10. Холковська І. Л. Готовність студентів педагогічного університету до розвитку творчого потенціалу учнів. *Наукові записки ВДПУ імені Михайла Коцюбинського*. Серія: педагогіка і психологія. 2020. Вип. 61. С. 167-173.

REFERENCES

1. Antonova, O. YE. (2010). Osvitnye seredovyshe vyshchoho navchal'noho zakladu yak vplyvovyy chynnyk rozvytku obdarovanosti studentiv [The educational environment of a higher educational institution as an influential factor in the development of students' giftedness]. *Novi tekhnolohiyi navchannya: Zb. nauk. prats'. Navchal'no-vykhovne seredovyshe ta moral'nist' u XXI stolitti. Spets.vypusk № 62.* S. 24-28. [in Ukrainian]
2. Velykyy tлумachnyy slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy [The Great Explanatory Dictionary of the Modern Ukrainian Language] / Ukl. i hol.red. T. V. Busel. K.: Irpin': VTF «Perun», 2004. 1140 s. [in Ukrainian]
3. Vykorystannya interaktyvnykh metodiv ta mul'tymediyynykh zasobiv u pidhotovtsi pedahoha (2003) [The use of interactive methods and multimedia tools in teacher training]: zbirnyk naukovykh prats' / nauk. red. V. M. Fedorchuk. Kam"yanets' Podil's'kyy: Abetka – NOVA. 208 s. [in Ukrainian]
4. Hurevych, R. S. (2014). Vykorystannya suchasnykh tekhnolohiy navchannya u VNZ [The use of modern teaching technologies in universities]. *Teoriya i praktyka upravlinnya sotsial'nymy systemamy.* Tom 2. S. 3-10. [in Ukrainian]
5. Koval', L. V. (2012). Profesiyina pidhotovka maybutnikh uchyteliv u konteksti rozvytku pochatkovoyi osvity [Professional training of future teachers in the context of the development of primary education]: monohrafiya. [2-vyd., pererob. i dopov.]. Donetsk: LANDON- XXI. 343 s. [in Ukrainian]
6. Mushka, O. V. (2020). Systemnist' yak pryntsypp proyektuvannya innovatsiynoho osvith'oho seredovysheha zakladiv osvity [Systematicity as a principle of designing an innovative educational environment of educational institutions]. *Teoriya i praktyka modelyuvannya innovatsiynoho rozvytku profil'noho zakladu zahal'noyi seredn'oyi osvity tekhnichnoyi spryamovanosti dlya akademichno zdibnykh uchniv: zbirnyk tez Vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi.* Kyiv: Pedahohichna dumka. S. 35-39. [in Ukrainian]
7. Orhanizatoru innovatsiynoyi diyal'nosti ta doslidno-eksperymental'noyi roboty u zahal'noosvitn'omu navchal'nomu zakladi (2014) [For the organizer of innovative activity and research and experimental work in a general educational institution]: metodychnyy poradnyk / Avtory-uporyadnyky:

I. N. Yevtushenko, YU. I. Zavalevs'kyy, S. V. Kyrylenko, O. I. Kiyani, K. V. Taranik-Tkachuk. Chernivtsi: Bukrek. 420 s. [in Ukrainian]

8. Pins'ka, O. L. (2018). Formuvannya hotovnosti maybutn'oho vchytelya do tvorchoyi pedahohichnoyi diyal'nosti [Formation of the readiness of a future teacher for creative pedagogical activity]. *Visnyk Universytetu imeni Al'freda Nobelya. Seriya: Pedahohika i psykholohiya.* № 2. S. 260-265. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdupep_2018_2_40 [in Ukrainian]

9. Tovkanets', H., & Korolovych, O. (2025). Osvitnye seredovysheha yak chynnyk optymizatsiyi pidhotovky tvorchoho vchytelya u zakladi vyshchoyi osvity [Educational environment as a factor in optimizing the training of a creative teacher in a higher education institution]. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: «Pedahohika. Sotsial'na robota».* № 1(54). S. 216-219. URL: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2024.54.216-219> [in Ukrainian]

10. Kholkovs'ka, I. L. (2020). Hotovnist' studentiv pedahohichnoho universytetu do rozvytku tvorchoho potentsialu uchniv [Readiness of students of the pedagogical university to develop the creative potential of students]. *Naukovi zapysky VDPU imeni Mykhayla Kotsyubyns'koho. Seriya: pedahohika i psykholohiya.* Vyp. 61. S. 167-173. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДМИТРИЄВ Вадим – аспірант кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: формування готовності майбутнього вчителя до розвитку творчих здібностей учнів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DMYTRIIEV Vadim – Postgraduate Student of the Department of Educational Sciences Central Ukrainian State University named after Volodymyr Vynnychenko.

Scientific interests: formation of the future teacher's readiness to develop students' creative abilities.

Стаття надійшла до редакції 22.08.2025 р.

Стаття прийнята до друку 30.08.2025 р.

УДК 378.147:34(4–672ЄС)"20"

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-220-502-508

ГОНЧАРЕНКО Леся –

кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри юридичних дисциплін Сумської філії
Харківського Національного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0750-7344>
e-mail: goncharenkosspu@gmail.com

ТРАНСФОРМАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ У ГАЛУЗІ ПРАВА В КРАЇНАХ ЄС: ВІД НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЙ ДО НАДНАЦІОНАЛЬНОГО ВИМІРУ

У контексті глобалізаційних процесів з одного боку й поглиблення європейської інтеграції з іншого, особливої ваги набуває проблема узгодження систем професійної підготовки фахівців у галузі права. Історико-порівняльний аналіз розвитку юридичної освіти у XX столітті дає змогу простежити складний шлях європейзації правничої підготовки – від розділених національних моделей до поступового формування спільних освітніх і професійних стандартів. Європейські ініціативи у сфері вищої освіти, зокрема Болонський процес, а також уніфікація правових систем країн-членів ЄС зумовили необхідність переосмислення змісту, структури та цілей юридичної освіти. У цьому контексті звернення до історичного досвіду є не лише науково значущим, а й практично необхідним для вироблення стратегій модернізації вітчизняної системи підготовки юристів відповідно до європейських і світових тенденцій.